



Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

389.6

Szerző: Sz. h.

Cím: Ötszáz millió.

Hely

Idő

"1915"

Személy

Forrás: Pesti napló

Helyszám

Bp.

1915 XII.25

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Ötszáz millió

A főváros tőke- és kamatterhe

Budapest lényeges népessége az 1916. év közepére számítva: 991.020. Ezzel a megállapítással kezdődik a főváros jövő évi költségvetésének. Végződik pedig az előirányzat — ötszáz millió korona bevalott deficittel és a tőke- és kamatterheknek pontos összeállításával, melyből kitűnik, hogy Budapest összes adóssága kerek számban ötszáz millió korona, úgy hogy Budapesten a csecsemő ötszáz korona adóssággal jön a világra.

Az 500 millió passzív vagyon a következő ételekből áll: 1. Az 1897. évi 100 millió koronás 4%-os kölcsön, amely 1897. március 1-től 50 év alatt törlesztendő, amelyből tehát 18 esztendő óta mintegy 15 millió korona törlesztett már. Az előirányzat szerint 1916-ban e kölcsön visszafizetési részlete 1.346.200 korona lesz, kamatterhe pedig 3.299.700 korona. 2. Az 1903. évi 46.510.400 koronás 4%-os kölcsön, amelyből 12 esztendő alatt mintegy 5 millió koronát törlesztett a főváros. A jövő évben e kölcsön tőkétörlesztésére 484.000, kamatadóra 1.676.900 korona fog fordítatni. 3. Az 1910. évi 2 millió font sterlinges 4%-os kölcsön, amelyből kb. másfél millió koronát törlesztett a főváros öt év óta. 1916-ban e kölcsön tőkétörlesztési részlete 459.200 korona, kamatterhe 2.194.000 korona lesz. 4. Az 1911. évi 100 millió koronás 4%-os aranykölcsön hátraléka kb. 97½ millió. A jövő évben e kölcsön tőkétörlesztési részlete 773.200 korona, kamatterhe 4.105.100 korona. 5. Az 1914. évi 158 millió koronás 4%-os aranykölcsön hátraléka kb. 1.200 millió. A jövő évben e kölcsön tőkétörlesztési részlete 1.200 millió, kamatterhe 5.100 millió korona lesz.

Ötszáz millió koronás 4½%-os aranykölcsön hátraléka kb. 1.200 millió. A jövő évben e kölcsön tőkétörlesztési részlete 1.200 millió, kamatterhe 5.100 millió korona lesz. 6. A főváros a korábbi években 7.158.894 korona kölcsönt vett fel az általa kezelt alapok, alapítványok tőkéjéből. Az 1915. év végéig ebből az összegből 5.444.161 koronát törlesztett ebből a tartozásból a főváros, úgy hogy a hátralék 1.714.733 korona. A költségvetés előirányzat 1916-ra 216.940 korona törlesztést és 66.420 korona kamatfizetést ígér erre a hátralékra. Ilyenmü kölcsönöknek a felvételét különben a kormány már esztendőkként elzárta. 7. Az 1915. évi 21.470.300 koronás függő kölcsön 1916. évi április 14-ikén teljes összegében visszafizetendő. Kamat és jutalék címén az előirányzat 426.421 koronát vesz számításba. 8. Az 1904. évi 20 millió koronás burkoló-kölcsön jövő évi terhe összesen 1.361.139 korona.

Látjuk tehát, hogy a jövő évben a főváros a kölcsöntőkék törlesztésére összesen 1.200 millió koronát, kamatfizetésre pedig összesen 21.063.420 koronát akar fordítani. Az előirányzat szerint a jövő év összes kiadása 111.274.306 korona lesz, bevétele pedig 91.687.289 korona. Eszerint a tőke- és kamatterhe (25.428.600 korona) a kiadásoknak mintegy 22,7 százaléka, a bevételeknek pedig mintegy 27,7 százaléka. A főváros tehát a hitelezőinek dolgozik, akár csak egy végképen eladósodott magánember.

Es a helyzet még sivárabb, ha a legközelebbi 15. jövőt szemléljük. Az adósságok annuitásos részleteit, kamatait már nem tudja a főváros a normális bevételeiből fizetni, már kamatos kamatokkal kell számolni, aminek az a bizonyítéka, hogy a jövő évi előirányzat 2.525.000 koronát praeliminál „átalányként az 1915. évi 21.470.300 koronás függőkölcsön visszafizetésére és újabb beruházásokra felveendő kölcsön kamatszükséglete” címén. Ez a tétel tehát bejelentése egy újabb függőkölcsönnek, amelynek az összege, a kamatok után itélve, mintegy ötven millió korona lesz. Igaz, hogy ezzel a kölcsönrel teljes összegében nyer kielégítést a 21.470.300 koronás függőkölcsön, de a főváros tőketartozása még így is kb. harminc millióval, kamatterhe 2.525.000 koronával emelkedik, úgy hogy ha ebben az arányban fejlődik a helyzet tovább, akkor Budapest kiadásainak a fele esik némsokára tőke- és kamatfizetésre.

A baj nem az, hogy a legutóbbi öt esztendőn belül kb. 330 millióval emelkedett a főváros adóssága és hogy 630 millió korona aktív vagyonnal szemben több mint 500 millió korona teher áll. El tudunk képzelni olyan városvezetési és pénzügyi politikát, amely nincsen tekintettel a kölcsöntőkék és kamatok nagyságára és azért végeredményben mégis a főváros anyagi, kulturális és szociális jólétének a fokozására vezet. A lényeg t. i. sohasem az, hogy mennyi az adósság, hanem hogy milyen célokra fordítottak a kölcsönök. A mai rendszernek nem az adósságok halmozása a hibája, hanem a beruházási politika súlyossága, a beruházási programok figyelmen kívül hagyása. Nagy igazság rejlik abban a városgazdasági törvényben, hogy a beruházások

Forrás:

(Hely)

(Idő)

hiánya, a tökeszegénység sokkal súlyosabb, mint a sok adósság. Ha a főváros vezetőinek nem 500 milliót, hanem két milliárdot sikerült volna fölvenni abban az időben, amikor még lehetett s amikor a pénz még olcsó volt és ha a milliárdokat rentábilis beruházásokra, jövedelmező üzemekbe fektették volna, — akkor joggal volnának a vezetők pénzügyi lángelméknek nevezhetők, mert a két milliárdot a jól választott üzemek amortizálnák és az amortizáláson felül mutatkozó nyereség a ház-

tartás javára szolgálna. Az eredendő hiba azonban éppen az, hogy a főváros adóssága meddő terhek, a kölcsönpénzekből eszközölt beruházások részben egyáltalában nem, részben pedig csak csekély mértékben jövedelmeznek. Ennek pedig két oka van: az egyik az, hogy a főváros vezetői sohasem ragaszkodtak a kitűzött beruházási programhoz, a másik ok pedig, hogy az 500 millió koronás kölcsönök ellenértéke jórészt holt tőke. Valahányszor a főváros vezetőit az adósságok halmozása miatt szemrehányások érik, a védekezés az, hogy hiszen a kölcsönpénz nem veszett el, a főváros aktív vagyona annnyival emelkedett, amennyi új adósság keletkezett. Ez a védekezés azonban csak részben fedi a tényállást, mert eltekintve a gázgyártól, a villamosüzemtől és több, kisebb monopóliumszerű üzemtől, a legtöbb beruházás meddő, nem hozza meg még a kamatait sem a befektetett tőkének. Az iskolai, kórházi célokra fordított kiadások holt tőkének tekinthetők ugyan, de kétségtelenül hozzátartoznak a főváros feladataihoz, kötelezettségeihez. Van- nek ellenben rossz üzletek, hiábavaló kiadások, amelyek állandó, költségvetésszerű terhet jelentenek és semmi hasznót nem hajtanak. És mint hogy ezek a beruházások vannak túlsúlyban, nem lehet helyesezni a kölcsönpolitikát, amely a városközi rendszert jellemzi. A költségelőirányzat melléklete számszerű felsorolását foglalja magában azoknak a kiadásoknak, amelyeket a már régen felvett kölcsönökből kellett volna fedezni, de amelyekre nem jutott a sor, mert a városkázán más kiadásokat tartottak előbbrevalóknak, olyanokat, amelyekről nem volt szó a közgyűlésen a beruházási programok tárgyalásánál, a kölcsönök felvételénél. Negyven millió koronára rúgnak ezek a kiadási tételek és ez a szám elítélő kritikája a főváros pénzügyi politikájának, a városvezetési rendszer reális voltának.